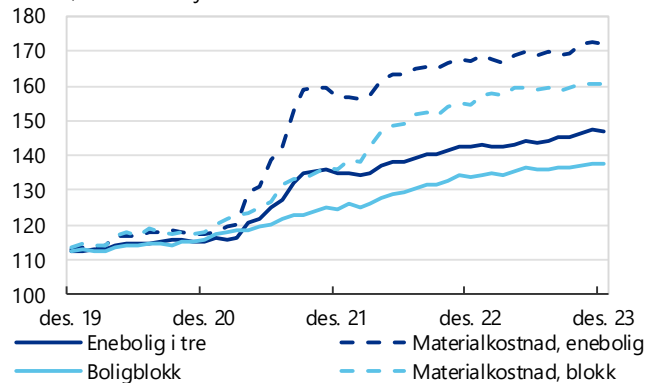

Onsdag publiserer SSB **nasjonalregnskapstall for desember**, og dermed også fjerde kvartal og fjoråret som helhet. I november falt BNP-Fastlands-Norge 0,2 prosent måned/måned, sesongjustert. Husholdningenes konsum, som utgjør om lag halvparten av samlet etterspørsel, var uendret m/m i november, etter svak utvikling siden sommeren. Ettersom månedstallene er volatile, gir tremånedersveksten et bedre uttrykk for den underliggende aktivitetsutviklingen. Fra september til november var både BNP-Fastlands-Norge og konsumet nær uendret. Nasjonalregnskapet inneholder også tall for lønnskostnadsandelene i de ulike næringene. Tallene gir innblikk i utviklingen i lønnsvevnen i konkurranseutsatt sektor i 2023. Stabil lønnskostnadsandel innebærer stabil lønnsvevne, mens økt lønnskostnadsandel isolert sett svekker konkurranseevnen og lønnsomheten i sektoren.

Tirsdag publiseres **byggekostnadsindeksen for boliger for januar**. Kostnadsveksten for byggematerialer var svært høy under pandemien som følge av høy etterspørsel og flaskehals i forsyningskjedene. Kostnadsveksten har siden avtatt, og var 4 prosent år/år i 2023. Sammen med økte renter bidro økte byggekostnader til nedgangen i boligbygging og -investeringer i 2022 og 2023. Som figuren under illustrerer, har prisenivået fortsatt å øke, selv om prisveksten har avtatt. Ifølge SSB er materialkostnadene til en enebolig 51 prosent høyere enn de var før pandemien.

Norge: Byggekostnadsindeks

Indeks, 2015=100. Ujustert

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Onsdag lanseres **NHOs kompetansebarometer for 2023**. Dette er en stor undersøkelse blant NHOs medlemsbedrifter om deres kompetansebehov. Bedriftene spørres blant annet om konsekvenser av udekket behov. Kompetansebehov som følge av kunstig intelligens inngår som tema i årets undersøkelse. Påmelding til digital lansering kan gjøres [her](#).

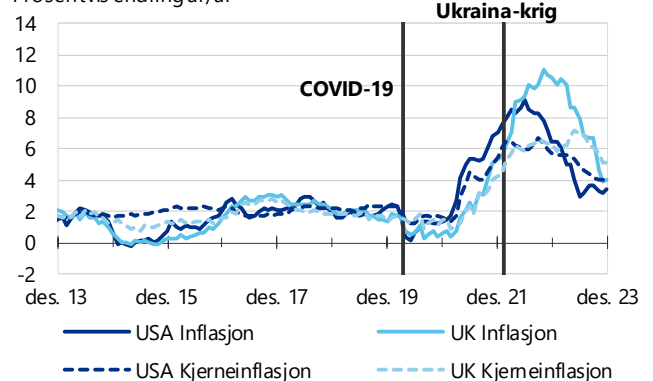
Torsdag avholdes **sentralbanksjefens årstale**. Årstalen legger ofte vekt på temaer som er viktige for den økonomiske situasjonen vi står i, og veivalgene fremover. I fjor ble høy inflasjon viet ekstra oppmerksomhet. Det temaet vil ventelig være på agendaen i år også.

Fredag publiserer **Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU)** sin foreløpige rapport for lønnsoppgjøret. Rapporten går blant annet gjennom lønns- og inntektsutviklingen, prisutviklingen og utviklingen i konkurranseevnen. Rapporten bidrar også til at partene i arbeidslivet får en felles virkelighetsforståelse av situasjon og utsikter for norsk og internasjonal økonomi forut for inntektsoppgjørene. Rapporten presenterer også lønnsutviklingen i forhandlingsområdene, og vil dermed gi svaret på hvor godt rammen for frontfaget traff årslønnsveksten i industrien i 2023. Etter planen publiserer TBU også en oppdatert prisprognose 12. mars, en endelig hovedrapport 22. mars og en oppsummering av lønnsoppgjørene i 2024 14. juni.

Internasjonalt får vi på tirsdag tall for **amerikansk konsumprisindeks for januar**. I likhet med mange andre land har inflasjonen i USA falt fra de høyeste nivåene siden sommeren 2022. I desember steg konsumprisene 3,4 prosent år/år og kjerneprisene 3,9 prosent, mot henholdsvis 3,1 og 4,0 prosent i november. Konsensus venter at konsumprisene i januar økte 3,0 prosent år/år og 3,8 prosent utenom mat og energi.

Konsumpriser

Prosentvis endring år/år

Kilde: LSEG Datastream / NHO

Onsdag publiseres **konsumprisindeksen for januar for Storbritannia**. Prisveksten har avtatt det siste året, til 4,0 prosent i desember. Konsensus venter at KPI vil falle i underkant av 0,3 prosent fra desember til januar. Det tilsier en økning i årsvekstraten på i underkant av 4,2 prosent år/år i januar.

Eirik Ese

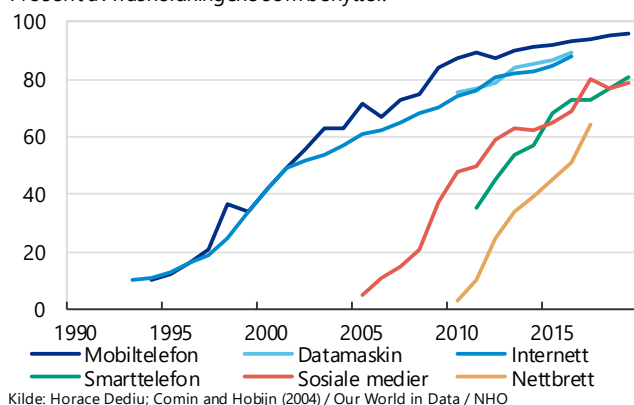
Kalender		Sist	Nå
Tir 0800	NOR: Byggekostnadsindeks jan.		
Tir 1430	USA: Konsumprisindeks, jan	0,3%	0,2%
Ons 0800	NOR: Nasjonalregnskapet 2023		
Ons 0900	UK: Konsumprisindeks, jan	4,0%	4,2%
Ons 0900	NOR: NHOs Kompetansebarometer		
Tor 1800	Sentralbanksjefens årstale		
Fre 1000	NOR: TBUs foreløpige rapport		

I 1920 var det mer enn 25 millioner hester og muldyr i det amerikanske landbruket. I 1950 var det 70 prosent færre. Også landbrukssysselsettingen falt kraftig i disse årene. Likevel økte produksjonsvolumet med nesten 50 prosent i samme periode. Driveren var teknologisk innovasjon. Traktoren erstattet både mann og hest.¹ Men tross store gevinster tok det altså over tre tiår før hesten definitivt var utkonkurrert.

Andre teknologigjennombrudd går raskere. Likevel tar de fleste av dem lengre tid enn en kanskje skulle tro. iPhone ble lansert i 2007. Smarttelefoner fantes også før dette, men var lite utbredt. Fem år senere benyttet 45 prosent av amerikanske husholdninger smarttelefon, og i 2019 var andelen kommet opp i 80 prosent. Sosiale medier brukte nærmere 15 år på å gå fra en brukerandel på 11 til 80 prosent. Skivebremsen, radialdekket og elektronisk tenning i privatbiler gikk fra ikke-eksisterende til å inngå i alle nye biler i USA i løpet av ti år, mens servostyringen tok 20 år.

USA: Teknologiadopsjon

Prosent av husholdningene som benytter.

I dag venter mange at effekten av kunstig intelligens (KI) vil vise seg raskere og mer kraftfullt enn teknologiske gjennombrudd vi har hatt tidligere. ChatGPT fikk mye oppmerksomhet etter at tjenesten ble lansert i november 2022, og nådde 100 millioner brukere kun to måneder senere. Til sammenligning tok det om lag fire år for tjenester som Snapchat, YouTube og Facebook å nå det samme antallet. I PwCs Annual Global CEO Survey 2024 svarte 70 prosent av bedriftslederne at generativ KI vil gi en betydelig endring i hvordan selskapet skaper eller leverer verdi de neste tre årene. En av fire forventer at generativ KI vil føre til reduksjon i bemanningen med mer enn 5 prosent allerede i 2024. Våre medlemsbedrifter gir uttrykk for mer moderate forventninger. I fjor sommer svarte 23 prosent at de ventet lavere sysselsetting i sin bedrift fem år frem i tid som følge av KI. Samtidig ventet 11 prosent økt sysselsetting.

For ChatGPT sin del er en årsak til at tjenesten kunne ta av i rekordfart, at basistjenesten enn så lenge er gratis. Interessen ble i tillegg hjulpet av at teknologien hadde både nytte-, underholdnings- og nyhetsverdi. I motsetning til internett, epost og sosiale medier, var heller ikke ChatGPT avhengig av nettverkseffekter for at nytteverdien skulle materialisere seg.

Mange selskaper kan trolig høste gevinster av KI-tjenester uten større investeringer, ved å benytte seg av hyllevare allerede nå eller i nær fremtid. For andre bedrifter vil teknologien kreve at den kan anvendes på bedriftens egne systemer eller egne data. Slike investeringer kan være kostbare og tidkrevende. På en del områder er ikke datakvaliteten god nok, eller regulatoriske hindringer begrenser bruken. For et lite land som Norge, vil data og modeller trent på norske språk og forhold være en begrensning. Enhver som har snakket til iPhones Siri på norsk, forstår at Norge ikke er det første markedet som blir prioritert av de store tech-selskapene. I tillegg til dette må det bygges kompetanse hos ledere og ansatte.

Selv om generativ KI fremstår nyttig for mange bruksområder allerede nå, er det altså gode grunner til å tro at det vil ta tid før KI er i allmenn bruk og alle gevinster innkassert. De første traktorene var tunge med dårlige hjul, og satte seg fast i gjørmen. Trepunktsfestet, som gjorde det mer effektivt å feste ulike tilbehør som ploger og klippere til traktoren, kom på massemarkedet først mot slutten av 1930-tallet, nærmere to tiår etter selve traktoren. Da økte traktorens bruksverdi ytterligere. I tillegg var gårdene mindre og arealene som skulle dyrkes var ikke alltid store nok til å forsvare store investeringer. Det illustrerer at teknologiske gjennombrudd er en gradvis prosess, som krever tid, utvikling og investeringer.

Teknologiske innovasjoner gir økt produktivitet, dvs. at man kan produsere det samme med mindre arbeidsinnsats. I tillegg kan innovasjoner gi kvalitetsforbedringer og nye produkter. Over tid er innovasjon og effektivisering driveren bak det moderne velstands nivået. Det er gode grunner til å tro at KI vil være en bidragsyter til produktivitetsvekst fremover. Men tiden vil vise om KI-teknologien vil bre seg mest som sirup eller tsunami.

Hallvard Mørck

Område samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
nina.lillelien@nho.no	Energi/klima	930 23 098
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb.marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

¹ Traktoreksempelen er inspirert av artikkel i 23. desember-utgaven av The Economist.